

Kerekes József

Cserbenhagyásos gázolás

Egy televíziós hír: tizenöt család(fő) miután meggyűjtotta a második adventi gyertyát, autóba ült és a Pestre vezető úton elgázolt és átgázolt egy hajléktalan idős ember testén.. Mind a tizenöt. Tették ezt cserbenhagyásosan, megállás nélkül, átrohanva a holttesten. - Adventus Domini - születendőben a szeretet.

Ha a címet vagy akár az alatta álló tévéhírt társítom egy dátummal – december 5. – és hozzáillesztem a Krisztus születése utáni 2004. évet, akár be is fejezhetném az írást. Mindent elmondtam, mindenki előtt világos, nem személyre szabott névnap, vagy születésnap emlékezet hajszol az írásba. Sokkal több ennél, azonoságunk, méghozzá az összmagyarság nemzeti azonoságtudatának feketevasárnapja. *Öregisten, Nagyisten*, a Te segítségével vigasztalódjunk az eredménytelenség keserűségén, biblikus hittel: – Péter háromszor tagadta meg Jézust;

A Getszemáni kertben pedig, amíg a Mester véres verejtékkel homlokán imádkozott, az apostolok békésen aludtak. S mit is mondott erre Jézus? „A lélek felkészült, de a test erőtelen.” Nem korhol, megért, elnéző. Tudatában bár esendő emberi törpeségünknek, azért még továbbíthatjuk az északi határon túlra e jézusi gondolatot kissé módosítva, ám nem kevesebb empátiával: a test felkészült, a lélek még erőtlen. Az a lélek ugyanis, ha ennyire meghasadt üzeneteket küld polgáraihoz, bizony gyenge, félek, maga is kettéhasadt. Mert mit is küldött?

Otthonról, ahol mint holmi újkori Julianus barát, testvéreid sejtetted fellelni, sorjáztak a kormány csúcsembereinek ellenérvei, az érthetlenség zagyva mondatai. A maradandóság érdekében idézzük ide egyik-másik hevét s nevét:

- veszélyes a határon túl élő magyarokra a kettős állampolgárság. (Gyurcsány Ferenc a Timesnak adott nyilatkozatából) Legyen. Inkább élünk egy feltételes veszélyben, mint valós megaláztatásban, vízumra várva a többségi nemzettel.

- az egyház politikai szerepet vállal (MSZP-TV vita). A 150 éves törökvész után az ország újraegyesítésében nem kis szerepe volt a Szentszék szorgalmazásának. Lapos és primitív ilyen elhamarkodott fölényrel kucoricára térdeltetni az egyházi magatartást.

- nem trendi a kettős állampolgárság az EU országokban. Tudnék ellenpéldát, nem egyet, ahol viszont kiterbélyesedett a valós területi autonómia, talán nem is szükségeltetik. Jelentem, itt terebélyes csönd honol, néha-néha pokoli zajjal megszakítva, s ha ilyenkor sietségét mímelsz, megvernek.

- a kettős állampolgárság burkolt revíziós célokat szolgál (Bauer Tamás) Ha nincs saját érved, használd az áthallásost, onnan, igen, igen, jó lesz akár a román is.

- boldoguljanak a szülőföldjükön (Tabajdi Csaba). Igazán? Azt hittem a jobbágyorsnál többet érdemlünk. Akkor Fehér Ferencnek Topolyán, Petőfinek Kiskörösön, Szentgyörgyi Albertnek Szegeden lett volna a helye.

Kiürül a Kárpát-medence (Tabajdi Csaba, MSZP). Ébredés! Folyamatban van. Ezt megakadályozandó lenne a kettős állampolgárság.

- két és félmilliónyian hirtelen átköltöznek s összeroppanhat a magyar gazdaság. (Gál J. Zoltán, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára) A többletkiadás szerinte évente 573 milliárd forintot jelentene. Valóságos vészhelyzet! A kétségbeesett ellenérvés forgatókönyve, ami kiskorúsítja a hallgatót.

- az érzelmi megközelítés „giccses” (Az MSZP egyik frontembere) – Jogilag lehetetlen, érzelmileg giccses, kész. Záróra.

Nos, itt vegyünk egy mély lélegzetet, nem mehetünk el szóltanul, hozzá kell nyúlni ehhez a véresen komolytalan mondathoz.

A legújabb kutatások szerint érzelmeink sokkal központibb szerepet játszanak döntési mechanizmusainkban, mint azt korábban hittük, igen az érzelmi megjele-
nések fulladhatnak giccsebe. De ez semmiképpen nem vonatkoztatható a nemzetegyesítést tápláló érzelmi megnyilvánulásokra. Vagy ha mégis, ennek neve van. A legszendébbet veszem elő: szocialista internacionalizmus. Március 15. ünneplésében, Kossuth szobrának koszorúzásakor templomkertjeinkben, Mohács, Trianon és a Don-kanyar emlékezetében, István, a király előtti augusztusi tisztelgésünkön, mindenhol és mindig, ott lebegnek fejük fölött a giccs (pünkösdi) lángja?

Akkor mit tegyünk, szólal meg bennem az orvos a latin névvel felruházott (materiális) agyközponttal (*corpus amygdale*), mely a medicina szerint az érzelmekért felelős. Ott van közvetlen szomszédságában (hol is lenne) a múltban megélt emlékeink, élményeink tárházának. És működik mindennap, akarjuk-e vagy sem. A Himnusz hangjaira például beindítja a jelzett érzelmi központot, az *dopamint* termel, s az embert előnti a szomorúság vagy az öröm, a beindító emlékképek milyenségétől függően. Vannak, bizony akadnak közöttünk, akiknek üres az emlékképtárolójuk. Nekik nincsenek érzelmeik. Ők az érzelemhiányosak, csak rációjuk van, ami meglovagol minden adott érdeklehetőséget. Mi is a neve az érzelemszegény embernek? Mi is a neve az olyas megközelítésnek, amit érzelmek nélkül teszünk? Én ezt le nem írom. Van Kishegyesen egy olvasóm, egy háztartásbeli, (igen, van ilyen), aki minden írásomat, csak ő tudná miért is, kivágja, elolvassa, megőrzi. Őt kímélendő, nem írom le azt a szót. - *Te perelj, Uram, perlióimmel!*

Most viszont nagyon giccses leszek, merek az lenni, hiszen jottányival sem töröm át a hitelesség burkát. A kelebiai határ magyar oldalán rám mereszti szemét a határőr, behajol kocsim ablakán, valamit tesztel rajtam: K. Jozef? – kérdezi. K. József – javítom, majd a visszafogottság enyhe bájjával hozzáteszem: magyar vagyok.

– Maga? Akkor lesz magyar, ha olyan útlevele lesz, mint nekem, s már dobja is ölembe kék fedőlapos passzusom. Hogyan magyarazzam meg neki, hogy ha létezik teljes értékű és értékhiányos magyar, ez az utóbbi *nem magyar*. Nem lehet ezt ennek a pukancs arcú, dölyfös testtartású cerberusnak elmagyarázni, akinek oldalfegyverénél csak a gögje nagyobb. Le is mondok róla, s nyugtató helyet inkább dúdolom a 79. zsolnárt, Szenczi Molnár Albert 1607. évi magyarságával, amikor még a nyelvújítás nem germanizálta nyelvünket: Öröködbe, Uram, pogányok jöttek, szolgálidnak

testek, akik megölettek, adattak a hollóknak. A városon nagy sok vért kiontának, a sok vér, mint vizek széjjel folyának, tevének oly szörnyű öldökléseket, nem lőn ki eltemetné a testeket. A mi szomszédságunk, csúfságot űz rajtunk, akik körülünk laknak, minket nem becsülnék, sőt csak megnevetnek, csúfolnak és rútolnak.

„Gazdit keresek, felesleges lettem” szólal meg bennem az új magyarság hangja, a Szabadkai Rádió szlogenje. Szorongok, ha a magyar határ az úti cél, mert nem érzem magam többé ***otthon is itthon***.

Igaz, Eörsi Mátyás sem érezhette magát különben kolozsvári kalandja alatt, ahol az erdélyi fiatalok nem rejtették véka alá véleményüket, útját állták, megakadályozták, hogy bejusson az anyaországi költségvetési pénzekből alapított erdélyi magyar egyetem előadótermébe. Nem mintha sajnálnám Eörsit. Szorongjon a referendum miatt nyugodtan, pontosítok: úgy érzem amint Ady mondotta volt: *de jó volna nem visszaütni*. Ám ezek a reakciók arra utalnak, hogy a magyar-magyar kapcsolatok valahol (mindkét oldalon?) nincsenek megnyugtatóan letisztázva. Karcosak, élük, sőt tüskéik vannak. Míg mi cserbenhagyásként éltük át a népszavazás eredményét, az anyaország magyarjainak azt sugalmazta a szoc-liberalista kormány, a farok szeretné csóválni a kutyát. A szavazásról távolmaradtak pedig zsarolást szimatoltak, ha nem is hitték el mindazt a badarságot az anyaország teljes anyagi csődjéről, amit a TV szervírozott az igennel szavazás következményeként. Alapkérdésekben nem értünk egyet, habár mondják kapcsolataink „szerteágazóak”. S ebben, nem a nép, csakis az uralkodó politikum hibáztatható mindkét oldalon. Talán nem ártana mélyebben elemezni és nem félmegoldásokkal, elmaszatolással elintézni ezt a december 5. történést, hogy lenne egy tiszta lap, a jövő megválaszolására. Lehetséges lenne kiindulópontként egy ilyen megfogalmazáson elgondolkodni: a magyar külpolitika jelenlegi leggyengébb láncszeme alighanem a magyar-magyar kapcsolatokban rejtőzik!

No, de folytassuk a gondok legnagyobbikával, térjünk vissza a nemzetegyesítés lehetőségének érzelmi megközelítésének, az MSZP által „giccsesnek” csúfolására. Különben, kedves személy a kijelentő, el-elnézem tévés jelenéseit. Úgy mosolyog, mint aki tudja, hogy *mosolyogni kell, mindig is mosolyogni kell*. Igaz, kissé távolból és a távolba, valahogy átnéz rajtam a TV képernyőjéről is, beszédében gyakran sújt, kioktat, ami engem személyesen nem zavar, *félre állok, letörölöm*.

De hogy giccses lenne felmenőink nyolc évtizedes álma, nevelésünk, hogy a himnusz szövegét nem szabad feledni, hogy a Kossuth-szobrokat el kell rejteni, ha mód van rá gyermekeiket magyar iskolába indítani... ez a jelző fáj, fájdalmasabb, mint a friss kígyómarás. Ha már érzelmeink valóságosságát mint alapvető motivációkat bizonygatom a kettős állampolgárság elnyerésében, főbenjáró vétek lenne nem megszólaltatni irástudásunk egyik nagyasszonyát, Mérey Katalint, aki így tudja érzelmeit megörökíteni, amikor éppen tündöklük:

„Tél van. Elvarázsolts város csipkés csodafákkal, nagy, puha hópamacskok alatt hajló, görnyedező ágakkal. Elgyötört városi fák csalóka díszruhája...A hámló derekú platánok roskadozva nyöszörögnek a csipkés teher súlya alatt...

Minden tiszta, minden fehér. Nagyon hideg van.

Megcsikordul a fagyos levegő, fölajdulnak az öreg platánok. Robbanás. Vakító fény, fehér izzás. **MAGA NEM MAGYAR.** Úgy néz rám a hirtelen felfedezés örömeivel, olyan meglepődéssel, mint amikor az ember megtalálta valaminek végérvényesen a helyét. Muzsikás magyar mondat. Alany, állítmány. Állító mondat az anyanyelvemen.... a szögek átütik a tenyeremet s jajongva megállnak a fában. Kereszt...A platánok megrettenve remegni kezdenek....a nagymama dünyögi a bölcsődalt, odabújok az ölébe....„Nem törődünk azzal a kutya világgal.” Csendesen dúdol, egészen halkán....„alkonyodik már a nap, minden hosszabb árnyat kap”. A madáretetés hozzátartozott a télhez, mint a hó, meg a hólapátolás...farkasordító hidegben is....„a virág is álmos már, feje jobbra, balra jár”. A székből pont odalátunk a madáretetőre. Oda nem fúj be a szél, a cinkék tudják ezt, állandóan odajárnak... Nincs mit mondanom. A vakító fehér izzásban gyermekkorom egyértelmű világába, a nagymamám biztos és egyetlen igazságába burkolódom, hallgatok, és nem vagyok magyar...A gyertya leégett. Ég és föld közé szorulva fuldoklok.

És vagyok, és maradok mindörökkön örökké nem magyar magyar...”

Az elméleti szociológia egyik legismertebb tudósa, Max Weber így definiálja a közösség fogalmát: *közösségnek nevezzük a társadalmi kapcsolatot, ha a társadalmi cselekvést... a résztvevők szubjektív átértett – érzelmindulati vagy tradicionális – összetartozásán alapuló beállítottság jellemzi... s ha ennek az érzésnek az alapján, viselkedésükben valamiképpen egymáshoz igazodnak.*

Nota bene, nincs olyan gondolkodási folyamat, nincs olyan döntési mechanizmus, amelyet érzelmeink ne befolyásolnának, s ebben benne van a reggeli pirítós kenyér elkészítése, a kedves kiválasztása, a közösgéhez tartozás tudata. Ezért is feddi Horn Gyula 2005 márciusában túlbuzgó párthíveit: „a kettős állampolgárság ügyében nem szabad hazudni, az ugyanis nem jogi, hanem érzelmi kérdés”. Ha nem lapulna a mondat mögött személyes érdek, kurzívót érdemelne. Kevés-sel ez után Horn Gyula ugyanis bejelentette, indul a közelgő köztársasági elnökválasztáson. Puff! Helyezkedjünk!

Eltételezve ez utóbbi tényről, Horn Gyula és Szili Katalin mintha ráérezett volna az elszakított és elfeledett nemzetrészek „mostohagyerek szindrómájára”, aki képtelen megbékülni a hűtlen anya viszonyulásával. A mostohagyerek-mi más tehetne? - Önön vigaszára, az átélés alternatívájaként, mítoszokat teremt róla, mintegy virtuális vérszerződés-ként kínálva érzelmeit minden olyan esemény kapcsán, amikor kötődését a nemzethez kifejezésre juttathatta, lett légyen az politikai (1956), sport (aranycsapat, olimpiai érmek), kulturális (Illyés, Nemeskürty) esemény.

Ezt a hosszantartó, jószerivel egyoldalú érzelmi kötődést gúny tárgyává tenni, hát, nagyon giccses, dicsőtelen dolog!

És ezek után nézzünk körül a portánkon, hogyan is állnak mai dolgaink. Mai dolgaink éppen nem állnak, romos, szökőárutáni arculatot mutatnak. Ami most van bennünk, körülöttünk, ott és itt-, az a *mélypont ünnepe*.

Ebben a most futó időben, végzetes tragédiánk az lenne, ha sértve-sebezve behúzódnánk a szellemi sivárság árnyékába, megtépázott érzelmeink koldusai-ként. Elismerem, nehéz feladat felállni, de a nagy tetteknek ez a záloga. Újra és újra felállni a knock down-ból. Páratlan, csodálatos tettekre van szükség (noch nie da gewesen). Képesek vagyunk rá, hiszen együtt, egyszólamúan, még mindig többen lehetnénk a frontvonalon, mint anno d. a mohácsi csatában !

P.S. A kiemelt szövegrészek, idézetek Pilinszkyt, Arany Jánost, Mérey Katalint, Max Webert, Adyt, a Mary Poper dalszövegét, Szenczi Molnár Albertet dicsérik.